

2018 YILI YENİ VE YENİLENEBİLİR TARIM UYGULAMALARI MALİ DESTEK PROGRAMI ETKİ ANALİZİ

2018 YILI YENİ VE YENİLENEBİLİR TARIM UYGULAMALARI MALİ DESTEK PROGRAMI ETKİ ANALİZİ

2023

RAPORUN KAPSAMI

Bu etki analizi, TR72 bölgesinde uygulanmış olan 2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı ile ilgili olarak Etki Analizi yapmak üzere Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Uzmanı Nurullah Topkaraođlu tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporunda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yatırımcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Raporadaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak yatırım kararı veren ya da finansman sağlayan şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Orta Anadolu Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Orta Anadolu Kalkınma Ajansına aittir. Raporunda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1	GİRİŞ	8
2	ETKİ ANALİZİ DEĞERLENDİRME METODOLOJİSİ	8
3	2018 YILI YENİ VE YENİLENEBİLİR TARIM UYGULAMALARI MALİ DESTEK PROGRAMI	9
3.1	PROGRAMIN TANIMI VE KAPSAMI	9
3.2	Programın Amaç, Öncelik ve Performans Göstergeleri	11
3.3	Programın Sonuçları	12
3.3.1	Bütçe Gerçekleşmeleri	12
3.3.2	Proje Başvuruları, Sözleşme İmzalanan ve Tamamlanan Projelere İlişkin İstatistikî Bilgiler	12
3.4	2018/YTU PROGRAM YARARLANICILARI ANKET SONUÇLARI	14
3.4.1	İlgililik	14
3.4.2	Etkinlik	16
3.4.3	Etkililik	17
3.4.4	Etki	22
3.4.1	Sürdürülebilirlik	26
4	DEĞERLENDİRME ve SONUÇ	27
5	KAYNAKÇALAR	28

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: 2018/YTU Bütçe Gerçekleşmeleri (Kaynak: KAYS).....	12
Tablo 2: 2018/YTU Proje Sayıları (Kaynak: KAYS)	13
Tablo 3: 2018/YTU kapsamında başarılı olarak tamamlanan projeler (Kaynak: KAYS)	13

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: 2018/YTU Mali Destek Programı Başvuru Rehberi	8
Şekil 2: Etki Analizi Değerlendirme Metodolojisi	9
Şekil 3: 2018/YTU Mali Destek Programı Proje Değerlendirme Tablosu (100 Puan üzerinden)	10
Şekil 4: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-1	14
Şekil 5: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-2	15
Şekil 6: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-3	15
Şekil 7: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-4	16
Şekil 8: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-5.1	16
Şekil 9: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-5.2	17
Şekil 10: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-5.3	17
Şekil 11: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-6	18

Şekil 12: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-7.....	18
Şekil 13: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-9.....	19
Şekil 14: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-10.....	19
Şekil 15: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-11.....	20
Şekil 16: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-12.....	20
Şekil 18: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-13.2.....	21
Şekil 19: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-13.3.....	21
Şekil 20: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-13.4.....	22
Şekil 21: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-13.5.....	22
Şekil 22: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-14.....	23
Şekil 24: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-16.....	23
Şekil 25: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-17.....	24
Şekil 26: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-18.....	24
Şekil 27: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-19.....	25
Şekil 28: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-20.....	25
Şekil 29: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-21.....	26
Şekil 30: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-22.....	27

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği

ORAN : Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

KOBİ : Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler

KAYS : Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi

OSB : Organize Sanayi Bölgesi

TSO : Ticaret ve Sanayi Odası

KOP : Konya Ovası Projesi

DAP: Dođu Anadolu Projesi

TANAP : Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı Projesi

SODES : Sosyal Destek Programı

Bölge Planı: TR72 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı

2018/YTU : 2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı

Yönetim Kurulu: Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu

n : Örneklem Büyüklüğü

1 GİRİŞ

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (ORAN) faaliyet gösterdiği TR72 Bölgesi'nde yani Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde, Bölge Planı'nda ortaya konulan öncelikler ve hedefler ile uyumlu olarak 2018 yılında Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı mekanizması ile kamu kurum, kuruluşları ve kâr amacı gütmeyen kooperatiflere yönelik toplam 9.000.000 TL bütçeli bir mali destek programı ilan etmiştir. Bu rapor 2018 yılında uygulanmaya başlanılan **“Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı”** nın Etki Analizini yapmak üzere hazırlanmıştır. Bu Etki Analizi raporu ile belirtilen Mali Destek Programı'nın ulusal, bölgesel ve uluslararası planlarda öngörülen hedeflere ulaşma düzeyinin tespit edilmesi hedeflenmektedir.

Şekil 1: 2018/YTU Mali Destek Programı Başvuru Rehberi

2 ETKİ ANALİZİ DEĞERLENDİRME METODOLOJİSİ

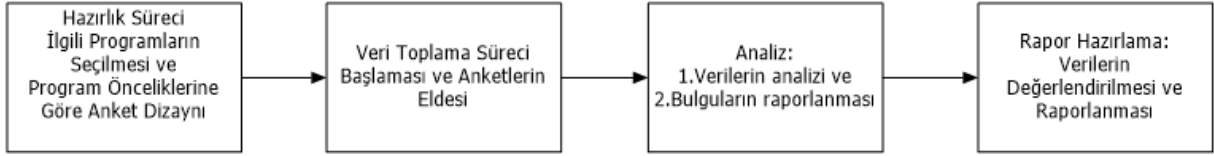
Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (ORAN) tarafından 2018 yılında uygulanmaya başlanılan “Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı” nın Etki Analizinin özetle temel amacı, gelecekte uygulanacak programlara yol gösterilmesi ve bu programların doğru hedefe ulaşmasının sağlanması açısından geçmiş program yürütme tecrübelerinden faydalanılmasıdır. Etki analizini bir diğer amacı ise mali destek programının hedeflediği performans göstergelerine ve çıktılara ulaşılması noktasındaki katkısını ölçmeye çalışmaktır.

Etki analizi sürecinde, seçilmiş olan mali destek programının etkisini ölçmeye yönelik olarak bir anket tasarımı yapılmıştır. Sonrasında ise 2018/YTU Mali Destek Programından faydalanan yararlanıcıların anketi doldurması talep edilmiştir.

Cevaplanan anketlerin sonuçları ise istatistiksel değerlendirme yapılarak analiz edilmiştir.

Sonuç olarak ise elde edilen veri ve bilgiler ile anket sorularına verilen yanıtlar analiz edilmiş olup, ilgili değerlendirmeler ve tespitler dikkate alınarak etki değerlendirme analiz raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor kapsamında incelenen ilgili program döneminde 6 yararlanıcıya mali destek verilmiştir. Ankete katılan 6 kurumun verileri ile istatistiksel bir değerlendirme ve analiz yapılmıştır.

Şekil 2: Etki Analizi Değerlendirme Metodolojisi

3 2018 YILI YENİ VE YENİLENEBİLİR TARIM UYGULAMALARI MALİ DESTEK PROGRAMI

3.1 PROGRAMIN TANIMI VE KAPSAMI

2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı kapsamında uygun başvuru sahipleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Valilikler
- Kaymakamlıklar
- Yerel Yönetimler (İl Özel İdareleri, YİKOB, Belediyeler, Mahalli İdare Birlikleri)
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Bölge, İl ve İlçe Müdürlükleri
- Bakanlıklara Bağlı Kurum ve Kuruluşlar ile Enstitüler
- Üniversiteler
- Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları
- Kooperatifler ve Birlikler (Kar Amacı Gütmeyen)

Destek Miktarları ve Oranları

2018/YTU kapsamında proje bazında asgari destek miktarı 40.000 TL, azami destek miktarı ise 400.000 TL olarak tespit edilmiştir. Projelerden faydalanan kurumlara verilmesi öngörülen asgari destek tutarı %25, azami destek tutarı ise %75 olarak MDP kapsamında tasarlanmıştır. Başvuru yapılan projeler kapsamında alınacak olan destek tutarları hibe olarak tespit edilmiş olup projelerde geriye kalan parasal tutarların projelerden faydalanan kurumlar tarafından eş finansman şeklinde karşılanması şeklinde Mali Destek Programı tasarlanmıştır.

Proje Süresi

2018/YTU başvuru rehberinde mali destek programına başvuran projelerin uygulama süresinin en fazla 24 ay olması tasarlanmıştır.

DEĞERLENDİRME TABLOSU		Puan
1. Mali Kapasite ve İşletme Kapasitesi		20
1.1. Başvuru Sahibi ve ortaklar projeyi yürütmeye yeterli teknik uzmanlığa ve proje yönetimi konusunda yeterli deneyime sahip mi? (Geçmişten gelen bilgi ve deneyim var mı?)		10
1.2. Başvuru Sahibi ve ortaklar yeterli yönetim kapasitesine sahip mi? (Personel, ekipman ve proje bütçesini idare edecek bilgi ve beceri dâhil olmak üzere)		5
1.3. Başvuru Sahibi ve ortakları eş finansmanı sağlamak ve projeyi başarılı bir şekilde uygulayabilmek için istihlak ve yeterli finansman kaynağına sahip mi?		5
2. İlgililik		25
2.1. Proje, programın genel amacıyla ve öncelikleriyle ne kadar ilgilidir? (Projenin, teklif çağrısının genel amacıyla ve önceliklerle ilgili açık ve net bir şekilde ilişkilendirilmiş ve geliştirilerek desteklenmiş mi?)		5
2.2. Proje, hedef bölgelerinin ihtiyaçları ve sorunları ile ne kadar ilgilidir? Bu ihtiyaç ve sorunlara (üreticiler) çözümler net bir şekilde belirlenmiş mi? İlgili taraflar (sorumlu kuruluşlar, hedef gruplar) stratejik olarak seçilmiş ve açıkça tanımlanmış mıdır? Hedef grupların ihtiyaç ve sorunları net bir şekilde belirlenmiş mi? Proje bu ihtiyaç ve sorunları karşılıyor mu?		7
2.3. Proje uygulamasının gelişmişlik düzeyi nedir? <ul style="list-style-type: none"> Programa yapılan başvurularında; <ul style="list-style-type: none"> 1. Düzey Gelişmiş İçerik için 2 puan, 2. Düzey Gelişmiş İçerik için 4 puan, 3. Düzey Gelişmiş İçerik için 6 puan, 4. Düzey Gelişmiş İçerik için 8 puan ve 5. Düzey Gelişmiş İçerik için 10 puan verilecektir. ORAN tarafından proje teklif çağrısı yöntemiyle yürütülen mali destek programlarında 2015 ve daha önceki yıllarda başvuru yapılmayan, sözleşme imzalanmayan veya destek sözleşmesi imzalanarak herhangi bir projenin tamamlanmadığı ilçelerde (Aksığa, Tomara, Fethiye, Sarız, Devetli, Çöğürler, Sarıçay, Gölöva, İmranlı, Zira, Koyulhisar, Akıncılar, Hafik, Saraykent, Çandır, Çelerek) uygulanacak proje başvurularına yukarıdaki puanlara ilave olarak +3 puan verilecektir. 		10+3
3. Yönetim		30
3.1. Önerilen faaliyetler yeterince detaylı açıklanmış mı, uygulama yöntemleri uygun mu, uygulanabilir mi, hedeflerle ve beklenen sonuçlarla uyumlu mu?		10
3.2. Faaliyet planı öncelikli sorunlar ve en azından düzeyi bakımından açık ve uygulanabilir nitelikte mi? Projenin amaçları, faaliyetleri, yöntemi ve faaliyet planı birbirleriyle tutarlı mı?		10
3.3. Mevcut sorunlar incelenmiş, proje uygulaması sürecinde ortaya çıkabilecek dış etkiler ve riskler göz önüne alınmış mı?		5
3.4. Proje kapsamında, proje ilerleme düzeyi ve hedeflere ne derincede ulaşılabilecek ölçekte için objektif olarak doğrulanabilir göstergeler yeterli tanımlanmış mı?		5
4. Sürdürülebilirlik		15
4.1. Projenin, hedef grupları üzerinde kalıcı ve somut bir etki olmasını bekleniyor mu? (Etiklenecek kurum sayısı, projenin bölgesel önemi, geçici/kalıcı oluşturulan istihdam, sosyal faydalar, sağlanan fırsatlar, tepki edilen yeni yöntemler, bölgenin genel ekonomik ortamında sağlanan gelişmeler dâhil olmak üzere)		5
4.2. Proje potansiyel parçan etkileri içermekte midir? (Proje kapsamında üretilen/kullanılan bilgilerin yayılması, yeni projeler doğması, proje faaliyetlerinin ve etkilerinin tekne edilebilirliği ve yaygınlaştırılması mümkün olacak mı?)		5
4.3. Proje, mali ve kurumsal açıdan sürdürülebilir mi? (Proje kapsamında hedeflenen faaliyetler sürdürülebilir mi? ORAN'ın finansmanı sona erdikten sonra faaliyetler nasıl finans edilecektir?) (Faaliyetlerin devam ettirilmesine imkân tanıyan yapılar proje sonunda da devam edecek mi? Projenin sonuçları saklanabilecek mi?) Proje sürdürülebilir kalkanmaya ve çevrenin korunmasına itibar gösteriyor mu?		5
5. Bütçe ve Maliyet Etkinliği		10
5.1. Tahmini maliyetler beklenen sonuçlara ulaşılmaya yeterli mi?		5
5.2. Proje kapsamında yapılacak öngörülen harcamaya tutarlı bir gerekli ve gereklilik mi?		5
EN YÜKSEK TOPLAM PUAN		100

Şekil 3: 2018/YTU Mali Destek Programı Proje Değerlendirme Tablosu (100 Puan üzerinden)

Proje Değerlendirme ve Seçim Süreci

Projelerin değerlendirilmesi yukarıdaki şekilde yer alan değerlendirme tablosuna göre yapılmış olup sonrasında ise altmış beş (65) ve üzerinde puan alan başvuruların başarılı projeler olarak listeleneceği başvuru rehberinde belirtilmiştir. Projelerin değerlendirilmesine ilişkin olarak ise bütün başvuruların en yüksek puanı alan tekliften başlayarak sıralanacağı ve destek dağıtımının başvuru rehberinde belirtilen programın toplam bütçesi çerçevesinde söz konusu sıralamaya göre yapılacağı belirtilmiştir. Eşit puan alan başarılı projeler bakımından; söz konusu mali destek programında aynı yararlanıcı tarafından sunulan tek proje başvurusu niteliğinde olanlar, bu hususta eşitlik olması halinde öncelikle ilgililik bölümü için bağımsız değerlendiricilerin verdikleri puanların ortalaması; bunun da eşit olması halinde mali ve operasyonel kapasite bölümünden alınan puanların ortalaması en yüksek olanların dikkate alınacağı, bu hususta da eşitlik olması halinde başvuru tarihi ve saati esas alınacağı ifade edilmektedir.

Projelerin genel değerlendirme adımlarına bakılacak olursa, her projenin teknik ve mali olarak değerlendirilmesi en az iki bağımsız değerlendirici tarafından Şekil 2'de yer alan maddeler kapsamında puanlandırılmaktadır. Bağımsız değerlendiriciler arasında 20 puan ve üzeri fark bulunması durumunda ise üçüncü bir bağımsız değerlendirici ilave olarak projeyi okuyarak puanlama yapmaktadır. Sonrasında ise

üç bağımsız değerlendiricinin değerlendirme puanlarının ortalaması alınarak nihai puan belirlenmektedir. Sonrasında gelen adımda ise başarılı bulunan projeler Değerlendirme Komitesi tarafından incelenmektedir. Bu aşamayı da başarıyla geçen projeler için hibe desteğine hak kazanıldığına ilişkin karar, değerlendirme puanları da dikkate alınarak Yönetim Kurulu tarafından verilmektedir.

3.2 Programın Amaç, Öncelik ve Performans Göstergeleri

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (ORAN) tarafından 2018 yılında uygulanmaya başlanılan “Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı” nın amaç, öncelik ve performans göstergelerine ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Programın amacı; Tarımda çeşitliliğin ve katma değer artırılması, tarım altyapısının güçlendirilmesi ve modernizasyonu, yenilenebilir enerji kaynaklarının tarım alanında kullanılması ile TR72 Bölgesi’nde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasıdır.

Programın tasarımında üç farklı öncelik belirlenmiş olup bunlar aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 1. Tarımsal altyapının güçlendirilmesi ve modernizasyonu

Öncelik 2. Yenilenebilir enerji uygulamalarının tarım alanında kullanılması

Öncelik 3. Tıbbi ve aromatik bitki üretiminin yaygınlaştırılmasına yönelik altyapı kurulumunun desteklenmesi

Program rehberinde yer almamakla birlikte programa ilişkin performans göstergeleri KAYS sisteminde aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Toplam Üretim Değeri
- Yurt İçi Satış Tutarı
- Sürekli İstihdam
- Geçici İstihdam
- Üretim Kapasitesi
- Yenilenebilir Enerji Kaynaklı Elektrik Üretim Kapasitesi
- Yenilenebilir Enerji Yatırım Tutarı
- Yenilenebilir Enerji ile Sulanan Alan Miktarı
- Dikimi yapılan bitki sayısı
- Yeni Ürün Türü İçin Kullanılan Arazi
- Organik Tarım Uygulamaları Kapsamında Üretim Miktarı
- İyi Tarım Uygulamaları Kapsamında Üretim Miktarı
- Tarımsal Ürünlerin İşlenmesine Yönelik Tesis Kapasitesi
- Tarımsal Ürünlerin Paketlenmesine Yönelik Tesis Sayısı
- Tarımsal Ürünlerin Paketlenmesine Yönelik Tesis Kapasitesi
- Yöresel Ürün Marka Başvuru Sayısı
- Yöresel Ürün Coğrafi İşaret Başvuru Sayısı
- Erişim Sağlanan Yeni Pazar Sayısı

- Modern Sulama Yöntemleri Kapsamında Yapılan Yatırım

2018/YTU Mali Destek Programına başvuran kurumlar amaç, öncelik ve performans göstergeleri arasından kendi başvurdukları proje konusu ile ilgili olanları seçmişlerdir.

3.3 Programın Sonuçları

3.3.1 Bütçe Gerçekleşmeleri

2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı bütçesi 9.000.000 TL olarak belirlenmiştir.

2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı BÜTÇESİ (TL)	
Duyurulan Program Bütçesi	9.000.000,00
Sözleşmeye Bağlanan Destek Tutarı (a)	1.218.679,43
Toplam Eş Finansman Tutarı (b)	763.785,57
Eş Finansman Dahil Toplam Tutar (a + b)	1.982.465,00
İlk Sözleşmenin İmza Tarihi	05.07.2018
Son Nihai Ödeme Tarihi	31.01.2022

Tablo 1: 2018/YTU Bütçe Gerçekleşmeleri (Kaynak: KAYS)

3.3.2 Proje Başvuruları, Sözleşme İmzalanan ve Tamamlanan Projelere İlişkin İstatistikî Bilgiler

2018/YTU Mali Destek Programına toplam 32 başvuru gelmiş olup bu başvurulardan 8'i (sekiz) ORAN Kalkınma Ajansı ile hibe destek sözleşmesi imzalamıştır. Ancak sonradan 2 (iki) yararlanıcının sözleşmesi feshedilmiş olup toplamda 6 (altı) yararlanıcı projelerini tamamlamıştır. Farklı sebeplerden dolayı ise Bağımsız Değerlendiriciler tarafından başarılı bulunan 3 proje sözleşme imzalamadan haklarından feragat etmiştir.

2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı Proje Sayıları	
Başvuru yapan proje sayısı	32
Bağımsız Değerlendirme Puanı sonucuna göre başarılı olan proje sayısı	11
Sözleşme İmzalamadan Feragat eden Proje Sayısı	3
Sözleşme İmzalanan Proje Sayısı (a)	8
Başarıyla Tamamlanan Proje Sayısı (b)	6

Tablo 2: 2018/YTU Proje Sayıları (Kaynak: KAYS)

2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı kapsamında başarılı ile tamamlanan projeler ve yararlanıcı kurumlara aşağıda yer alan tabloda verilmektedir. Bu kapsamda projesi sahibi 6 kurumdan 5'inin Kayseri'den 1 kurumun Sivas'tan olduğu gözlemlenmektedir. Projesi başarıyla tamamlanan kurumlardan 5'i ilçelerde birisi ise il merkezinde yer almaktadır. Ancak il merkezinde yer alan Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin projesi de Pınarbaşı ilçesinde uygulandığı için başarılı olarak tamamlanan bütün 6 projenin de ilçelerde uygulandığı ifade edilebilir.

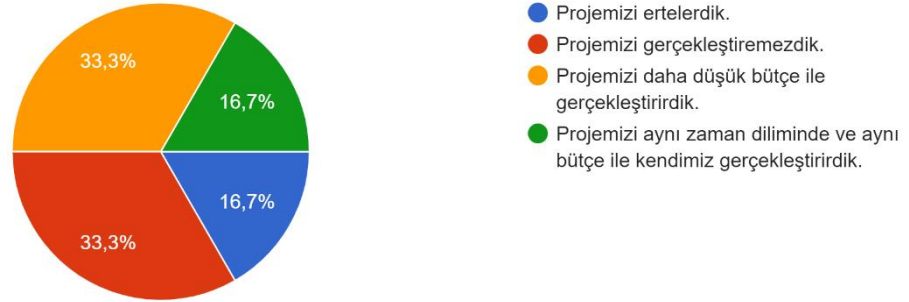
Sözleşme No	Başvuru Sahibi	Proje Adı
TR72/18/YTU/0003	İNCESU BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İNCESU YÖRESEL ÜZÜM KURUTMA VE PEKMEZ ÜRETİMİ
TR72/18/YTU/0005	FELAHİYE KAYAPINAR SULAMA BİRLİĞİ	KARTLI, SAYAÇLI SULAMA OTOMASYON SİSTEMİ
TR72/18/YTU/0016	Felahiye Kaymakamlığı	Yem Bitkisi Yetiştiriciliğini Geliştirme ve Balya Makinesi Alımı
TR72/18/YTU/0025	KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	PINARBAŞI MEZBAHANE
TR72/18/YTU/0029	T.C. ÖZVATAN İLÇE KAYMAKAMLIĞI	ÖZVATAN'DA GELENEKSEL ÜRETİMİN TESCİLLENEREK EKONOMİK DEĞERE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ
TR72/18/YTU/0030	Gölova İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	ERKEN UYARI SİSTEMİ İLE GÜVENLİ ÜRETİM

Tablo 3: 2018/YTU kapsamında başarılı olarak tamamlanan projeler (Kaynak: KAYS)

3.4 2018/YTU PROGRAM YARARLANICILARI ANKET SONUÇLARI

2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programı kapsamında destek alan 6 projenin yararlanıcısını temsil edenlerle yapılan anket çalışması neticesinde oluşan sonuçlar bu başlık altında incelenecektir. Çalışmanın sonuçları İlgililik, etkinlik, etkililik, etki ve sürdürülebilirlik başlıkları altında incelenecektir. Öncelikle yararlanıcılara bu hibe desteği olmasaydı projenizi nasıl gerçekleştirdiniz şeklinde soru yöneltildi. Bu kapsamda 2 yararlanıcı projesini gerçekleştiremeyeceğini, 2 yararlanıcı projesini daha düşük bütçe ile gerçekleştireceğini, 1 yararlanıcı projeyi erteleyeceklerini, 1 yararlanıcı aynı bütçe ve aynı zamanda projelerini hayata geçireceklerini ifade etmişlerdir.

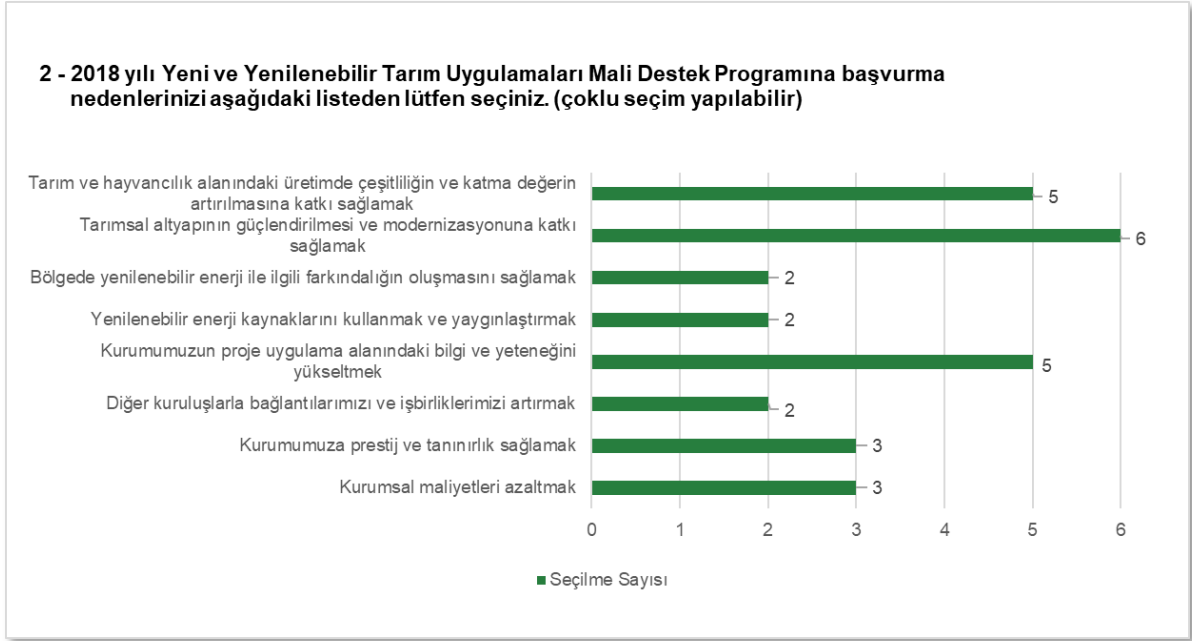
1 - ORAN Kalkınma Ajansı desteği olmasaydı projenizi nasıl gerçekleştirdiniz?
6 yanıt

Şekil 4: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-1

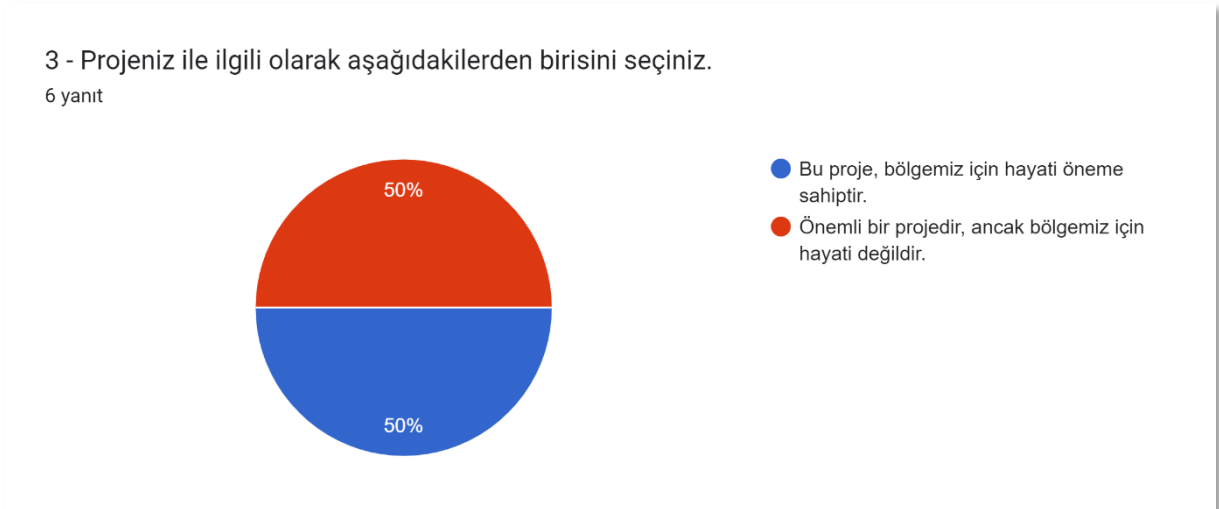
3.4.1 İlgililik

2018/YTU kapsamında destek alarak projelerini başarılı olarak tamamlayan yararlanıcıların program başvurma nedenleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Dolayısı ile program öncelikleri ile de uyumlu olarak yararlanıcı kurumların başvurma nedenlerinden en önce gelen bütün yararlanıcılar tarafından da seçilen “Tarım ve hayvancılık alanındaki üretimde çeşitliliğin ve katma değer artırılmasına katkı sağlamak” ve “Tarımsal altyapının güçlendirilmesi ve modernizasyonuna katkı sağlamak” maddeleridir.

Şekil 5: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-2

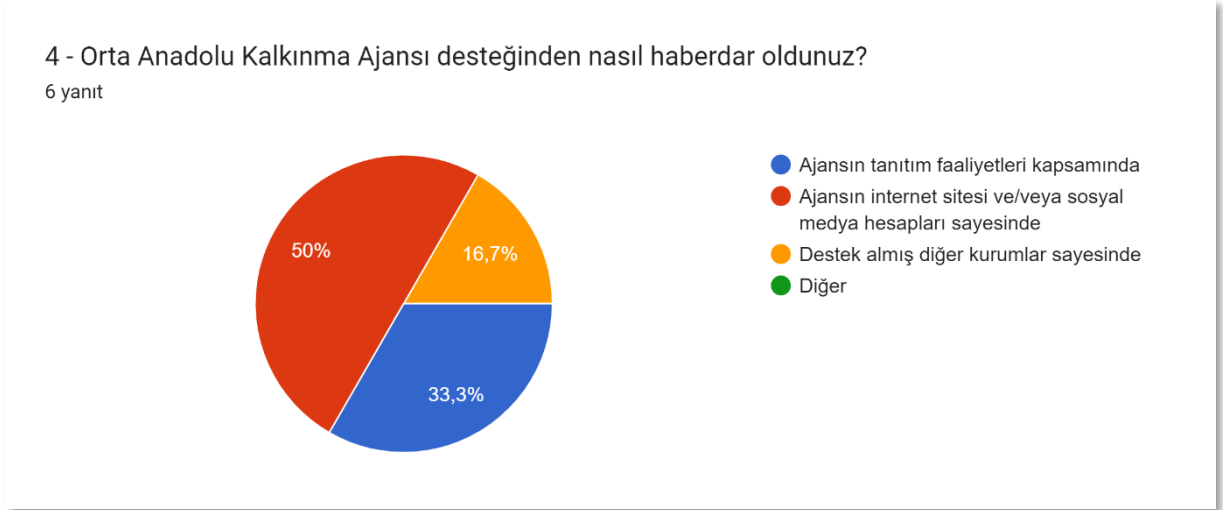
2018/YTU kapsamında destek alan yararlanıcıların temsilcilerinin yarısı yani 3'ü projelerinin bölge için hayati derecede öneme sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak bununla birlikte yararlanıcılardan 3'ü ise projelerinin önemli olduğunu fakat hayati derecede önemli olmadığını ifade etmişlerdir. Bununla ilgili sonuç tablosu aşağıdaki şekil görselinde verilmektedir.

Şekil 6: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-3

3.4.2 Etkinlik

2018/YTU kapsamında destek alan başarılı proje sahiplerinin proje teklif çağrısından nasıl haberdar oldukları ile ilgili sorulan soruya 2 yararlanıcı Ajans tanıtım faaliyetleri kapsamında, 1 yararlanıcı destek almış diğer kurumlar sayesinde 3 yararlanıcı ise ORAN internet sitesi veya sosyal medya hesabı üzerinden şeklinde cevap vermişlerdir. Buradan Ajansın MDP tanıtımının etkin olduğu ve hedef kitleye ulaşabildiği sonucuna ulaşılabilir.

Şekil 7: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-4

2018/YTU yararlanıcılarına program ile ilgili olarak hibe miktarını cazip bulup bulmadıkları sorulmuştur, bu soruya 5 yararlanıcı hibe miktarının cazip olduğunu 1 yararlanıcı ise fikri olmadığını ifade etmiştir.

Şekil 8: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-5.1

Aynı şekilde sağlanan hibe desteğinin yüzdesel oranı ile ilgili olarak ta 5 yararlanıcı katıldığını 1 yararlanıcı katılmadığını ifade etmiştir.

Şekil 9: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-5.2

2018/YTU programının uygulanması aşamasında ödenen ilk ödemelerin tutarları hakkında 3 yararlanıcı kurum cazip bulunduğunu 2 yararlanıcı kurum cazip bulmadığını bir kurum ise fikri olmadığını ifade etmiştir.

Şekil 10: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-5.3

3.4.3 Etkililik

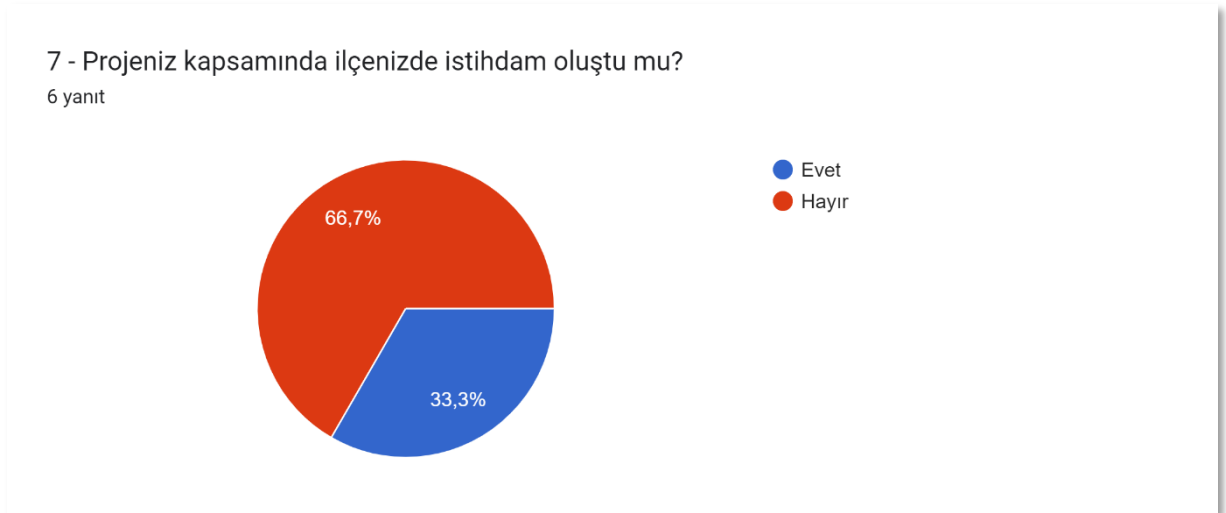
2018/YTU kapsamında yararlanıcılar ile yapılan çalışma sonucunda elde edilen verilerde gerek proje süresi içerisinde ve gerekse süreç sonrasında sürdürülebilirliği sağlanan projeler kapsamında aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Program kapsamında uygulanan projelerden faydalanan kişi sayısının toplamda 30.534 kişi olduğu yararlanıcı kurum temsilcileri ile yapılan anket çalışması sonucunda ortaya konulmuştur.

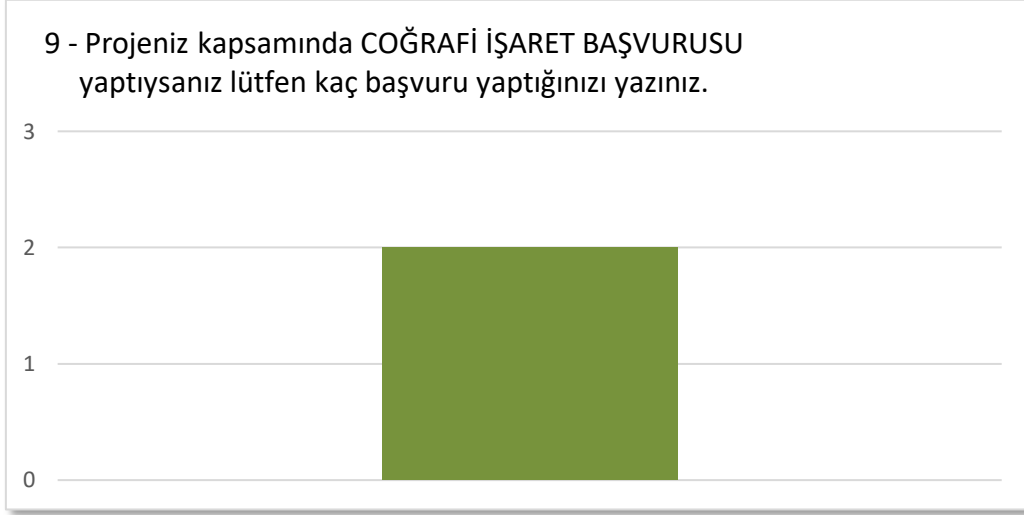
Şekil 11: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-6

2018/YTU programı kapsamında sağlanan destek sonucunda ilçede istihdam oluşup oluşmadığı sorulmuştur. 4 yararlanıcı istihdam oluşmadığını 2 yararlanıcı ise istihdam oluştuğunu ifade etmiştir.

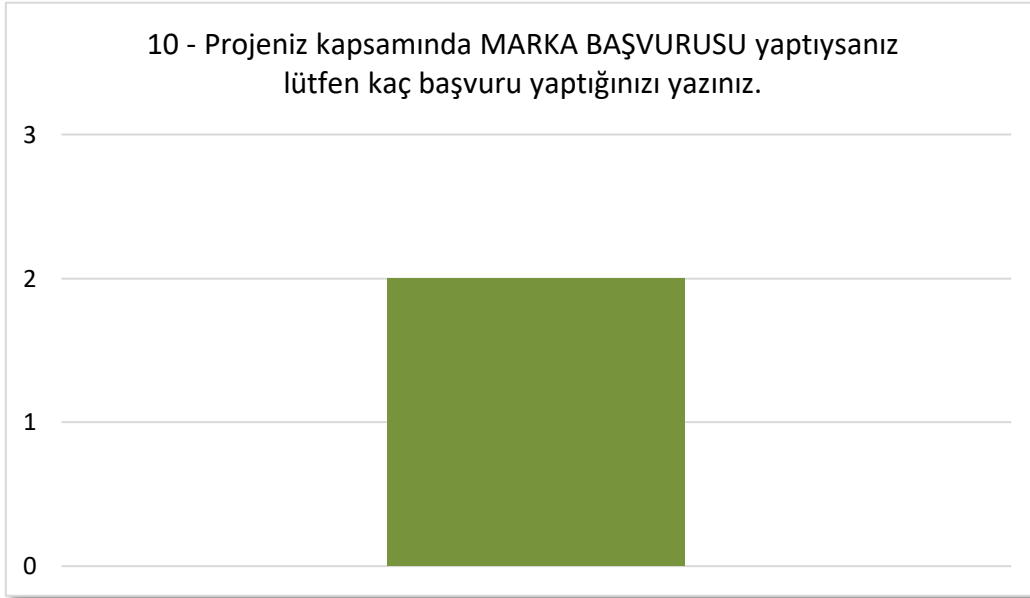

Şekil 12: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-7

Yararlanıcılarla yapılan çalışma kapsamında 1 yararlanıcı 2018/YTU kapsamında 2 adet coğrafi işaret başvurusu yaptığını ifade etmiştir. Ayrıca 2 farklı yararlanıcı ise projeleri kapsamında birer tane marka başvurusu yaptıklarını ifade etmişlerdir.

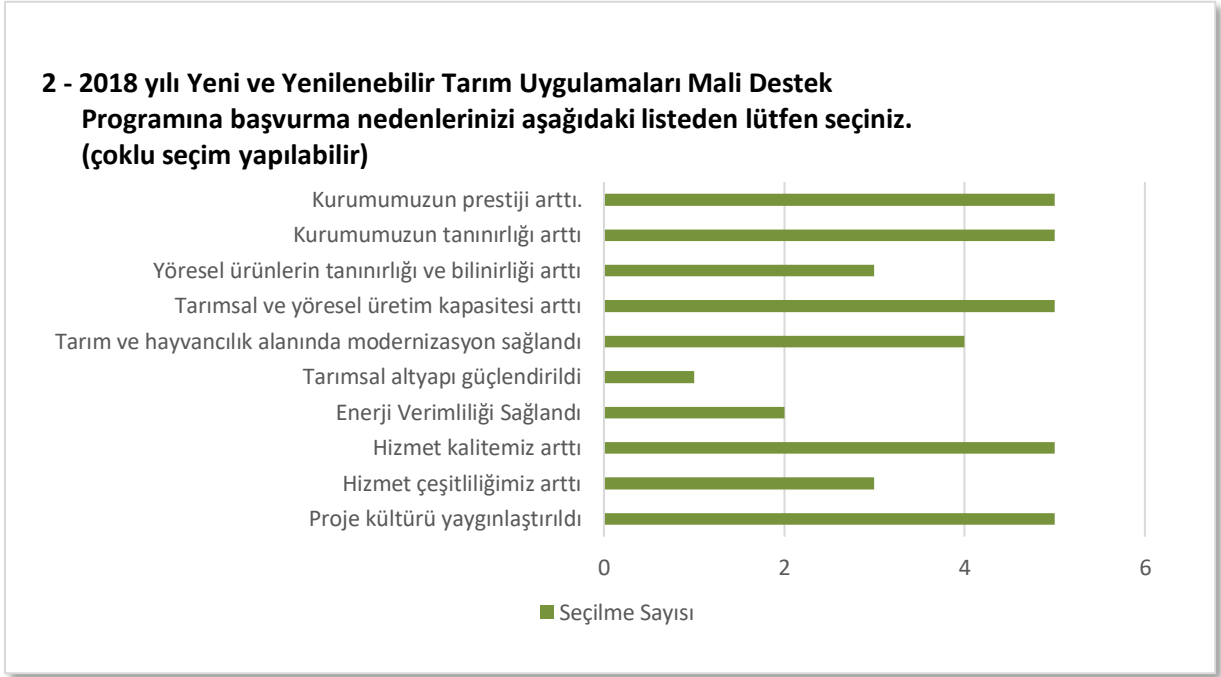
Şekil 13: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-9

Şekil 14: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-10

3.4.3.1 Programa Başvurma Nedenleri

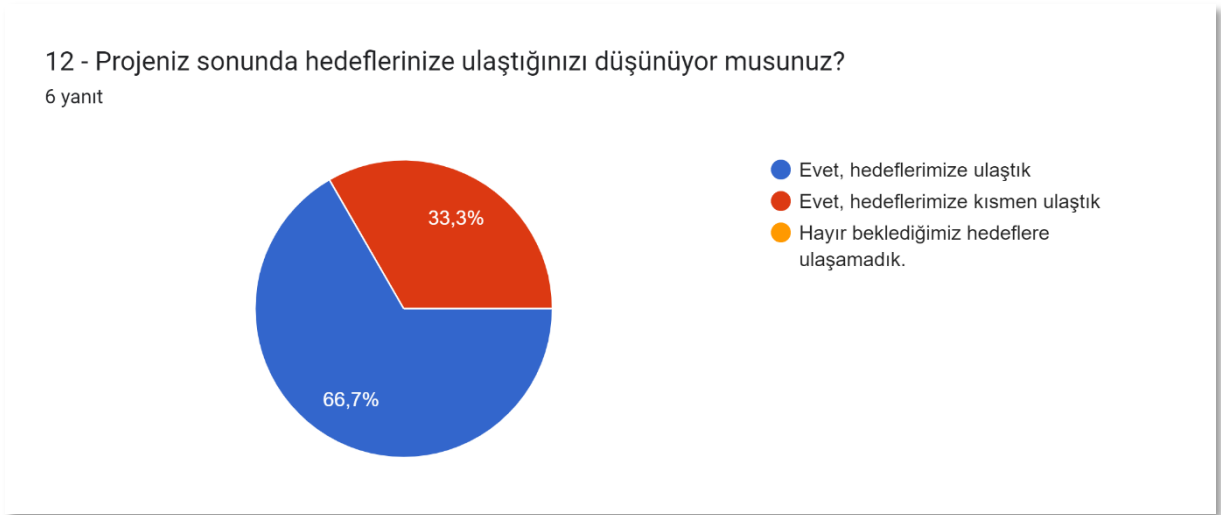
2018/YTU kapsamında yapılan anket çalışması ile yararlanıcıların proje sonunda elde ettikleri sonuçlar değerlendirilmiştir. Buna göre yararlanıcıların büyük bölümü projelerinde hedefledikleri sonuçları elde etmişlerdir. Program ile ilgili olarak aşağıda grafiği yer alan soru 11 kapsamında yararlanıcıların mali destek programına başvurma nedenleri sıralanmıştır.

Şekil 15: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-11

3.4.3.2 Program Sonuçları

2018/YTU kapsamında yapılan anket çalışması ile yararlanıcıların proje sonunda elde ettikleri sonuçlara ulaşip ulaşmadıkları değerlendirilmiştir. Buna göre 6 yararlanıcıdan 4'ü hedefledikleri sonuçlara ulaştıklarını 2'si ise ulaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Şekil 16: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-12

3.4.3.3 Programın Yürütülmesi süreci

2018/YTU kapsamında yararlanıcı kurumların proje yürütme sürecindeki deneyimlerini ölçülemek için aşağıdaki sorular yöneltilmiştir. 4 yararlanıcı

projelerinin yürütülmesi aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duymadığını yararlanıcı danışman desteği aldığını bir yararlanıcı ise fikri olmadığını ifade etmiştir.

Şekil 17: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-13.2

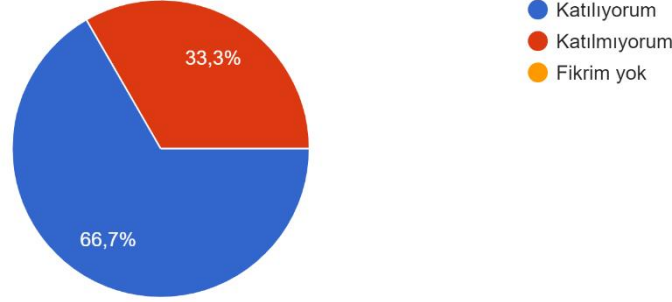
Projelerinin süreleri ile ilgili olarak soru yöneltilen bütün yararlanıcılar proje süresinin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Şekil 18: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-13.3

Projelerin uygulanması aşamasında Ajans tarafından gerekli yardımın sağlanıp sağlanmadığına ilişkin soruya ise 4 yararlanıcı evet 2 yararlanıcı ise hayır yanıtını vermiştir.

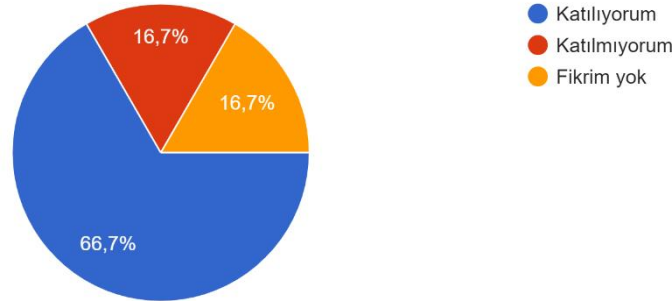
* Süreçte yaşanan sorunlarla ilgili olarak Ajans gerekli yardımı sağladı.
6 yanıt

Şekil 19: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-13.4

Proje rehberinin açık ve anlaşılır olup olmadığı ile ilgili soruya bir yararlanıcı hayır, bir yararlanıcı hayır dört yararlanıcı ise evet yanıtını vermiştir.

* Proje başvuru rehberi açık ve anlaşılırdı.
6 yanıt

Şekil 20: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-13.5

3.4.4 Etki

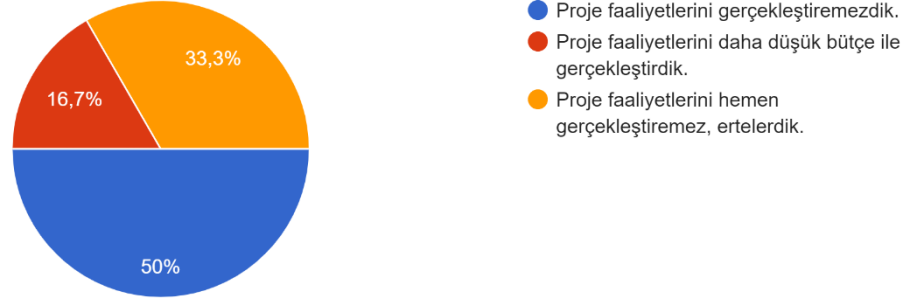
3.4.4.1 Proje İçeriklerinin Gerçekleşmesi

2018/YTU Programı kapsamında hibe desteği alan yararlanıcılar, hibe desteği almasalardı verdikleri cevaplara göre %50'si proje faaliyetlerini gerçekleştiremeyeceklerini, %33,33'ü proje faaliyetlerini hemen gerçekleştiremeyip erteleyeceklerini ve %16,7'si ise proje faaliyetlerini daha düşük bütçe ile gerçekleştireceklerini belirtmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere yararlanıcıların %83,33'ü hibe destek mekanizması olmadan projelere ait faaliyetleri hayata

geçiremeyeceklerini ya da erteleyeceklerini belirtmektedir. Mali destek programının, projelerin hayata geçirilmesinde büyük oranda etkili olduğu görülmektedir.

14 - Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'ndan destek almasaydınız projedeki faaliyetleri gerçekleştirebilir miydiniz?

6 yanıt

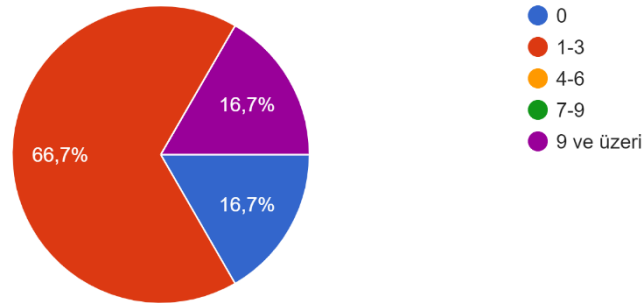
Şekil 21: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-14

3.4.4.2 Programın Proje Kültürü Üzerindeki Etkileri

2018/YTU Programı öncesinde yararlanıcıların, Ajanstan destek almadan önceki 5 yıl içinde kaç proje yürütüldüğüne ve Ajans'tan destek aldıktan sonraki dönemde kaç proje yürütüldüğüne ilişkin soru sorulmuştur. Bu noktada dikkati çeken husus hibe faydalanıcısının Ajans'tan destek almadan önce herhangi bir proje yürütmediği ancak hibe desteği sonrasında 1-3 proje yürüttüğü anlaşılmaktadır. Buradan hareketle destek alan yararlanıcıların proje kültüründe proje yürütme kapasitesinde artış olduğu sonucu çıkarılabilir.

16 - Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'ndan destek aldıktan sonra (günümüze kadar) kaç proje yürüttünüz?

6 yanıt

Şekil 22: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-16

Ayrıca hibe desteği alan kurum temsilcileri anket sonucuna göre yüzde 33,33 oranında başka bir proje yürütebileceklerini ancak yardıma ihtiyaç duyacaklarını ve yüzde 66,66'sı ise tek başına proje yürütebileceğini ifade etmiştir. Dolayısı ile yararlanıcı kurum çalışanlarında proje yürütme kapasitesinde program sonrasında artış olduğu rahatlıkla ifade edilebilir.

17 - Projeniz tamamlandıktan sonra elde ettiğiniz deneyim ile ilgili aşağıdakilerden birisini işaretleyiniz.

6 yanıt

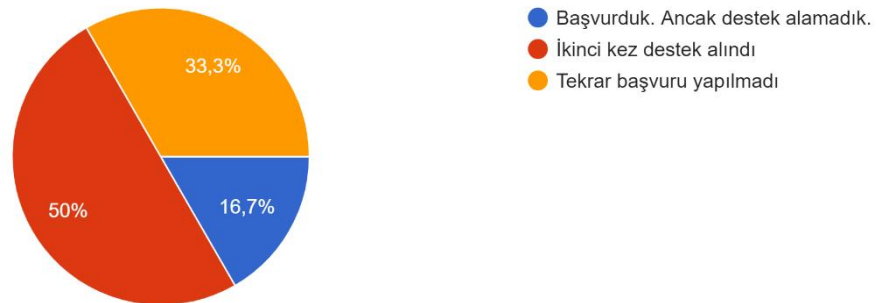

Şekil 23: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-17

2018/YTU Mali Destek Programı kapsamında desteklenen ve başarılı olarak tamamlanan projelerin yararlanıcılarına projeleri tamamlandıktan sonra Ajans desteğine tekrar başvuru yapıp yapılmadığı soruldu. 4 yararlanıcı yeniden başvurduğunu ve 3 yararlanıcı destek aldığını 2 yararlanıcı ise başvurmadığını ifade etmiştir.

18 - Projeniz tamamlandıktan sonra Kalkınma Ajansı desteklerine yeniden başvurduunuz mu?

6 yanıt

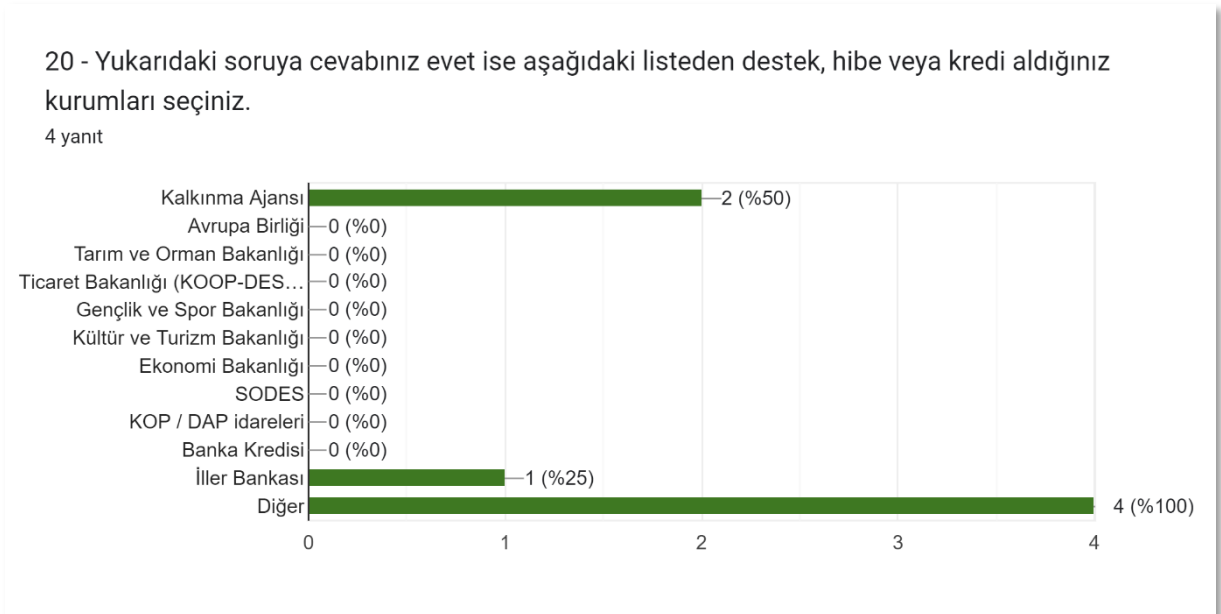
Şekil 24: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-18

2018/YTU Mali Destek Programı kapsamında desteklenen ve başarılı olarak tamamlanan projelerin yararlanıcılarına projeleri tamamlandıktan sonra başka bir desteğe tekrar başvuru yapıp yapılmadığı soruldu. 3 yararlanıcı yeniden başvurduğunu ve 3 yararlanıcı ise başvurmadığını ifade etti.

Şekil 25: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-19

Yukarıdaki soru kapsamında ise destek alan yararlanıcıların 4'ü farklı kaynaklardan proje desteği aldığını birisi ise iller bankası desteği aldığını ifade etmiştir.

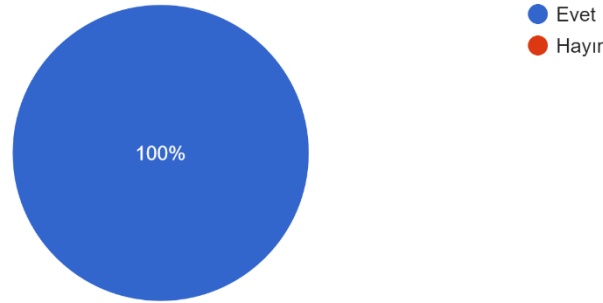
Şekil 26: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-20

3.4.1 Sürdürülebilirlik

2018/YTU Mali Destek Programı kapsamında desteklenen ve başarılı olarak tamamlanan projelerin sürdürülebilirliği konusunda yapılan değerlendirmede ise; destek alan yararlanıcı kurumların projeleri kapsamında alınan ekipman ve makinelerin kullanılıp kullanılmadığı, ayrıca eğer tesis kuruldu ise çalışmaya devam edip etmediği sorulmuştur. Anket çalışmasında katılanlar %100 oranında projelerin sonrasında sürdürülebilir olduğunu ifade etmişlerdir. edip etmediği sorulmuştur.

21 - Projeniz tamamlandıktan sonra sürdürülebilirliği oldu mu? (Alınan makine ekipmanlar kullanılıyor mu? Kurulan tesisler çalışıyor mu? vb.)

6 yanıt

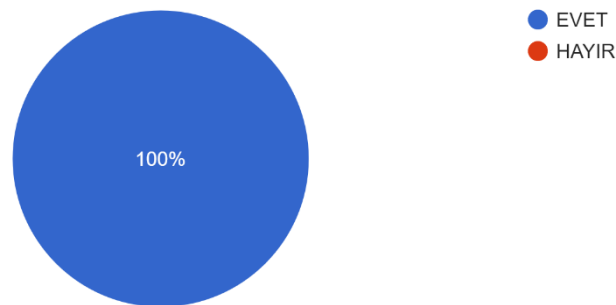

Şekil 27: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-21

Projelerin esasen en önemli kazanımlarından birisi ise aşağıdaki soru kapsamında yararlanıcı kurumlara sorulan ORAN desteğinden tekrar faydalanmak isteyip istemedikleri ile ilgili sorudur. Arka planda bu soru proje yararlanıcısı kurum çalışanlarının proje yazma ve yürütme konusunda edindikleri özgüvenin bir göstergesidir. 2018/YTU Programı sonrasında özgüveni artan bütün proje personelleri ORAN desteğine yeniden başvurmak istediklerini ifade etmişlerdir.

22 - ORAN Kalkınma Ajansı Desteklerine Tekrar Başvurmayı Düşünür Müsünüz?

6 yanıt

Şekil 28: 2018/YTU Mali Destek Programı Etki Analizi Yararlanıcı Anketi Soru-22

4 DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programının toplam bütçesi 9.000.000 TL olarak belirlenmiştir. 2018/YTU kapsamında başarılı ile tamamlanan projeler ve yararlanıcı kurumlara aşağıda yer alan tabloda verilmektedir. Bu kapsamda projesi sahibi 6 kurumdan 5'inin Kayseri'den 1 kurumun Sivas'tan olduğu gözlemlenmektedir. Projesi başarıyla tamamlanan kurumlardan 5'i ilçelerde birisi ise il merkezinde yer almaktadır. Ancak il merkezinde yer alan Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin projesi de Pınarbaşı ilçesinde uygulandığı için başarılı olarak tamamlanan bütün 6 projenin de ilçelerde uygulandığı ifade edilebilir. Program kapsamında her ne kadar toplam bütçe 9.000.000 TL olarak tasarlanmış olsa da sözleşmeye bağlanan destek tutarı 1.218.679,43 TL olarak gerçekleşmiştir. Eş finansman dahil olarak toplam tutar ise 1.982.465,00 TL olarak gerçekleşmiştir. Program kapsamında başarılı olarak uygulanan projeler kapsamında 2 coğrafi işaret başvurusu ve 1 adet marka başvurusu gerçekleştirilmiştir. Programın etkinliğini ölçmek için ise yararlanıcılara yöneltilen sorulardan hareketle yararlanıcıların %83,33'ünün hibe destek mekanizması olmadan projelere ait faaliyetleri hayata geçiremeyeceklerini ya da erteleyeceklerini belirtmektedirler. Bu sonuçtan yola çıkarak 2018/YTU Mali destek programının, projelerin hayata geçirilmesinde büyük oranda etkili olduğu görülmektedir.

Program kapsamında projelerini başarı ile tamamlayan yararlanıcı temsilcileri ile yapılan anketlerde desteklerin bölgesel anlamda ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkıda bulunduğu ancak bürokrasinin azaltılması gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca kur dalgalanmaları neticesinde proje bütçelerinin tamamlanması aşamasında öngörülebilirlik kalmadığı için kur dalgalanması ve ani fiyat değişimleri ile ilgili olarak bir koruma mekanizmasının projelerde veya proje bütçelerinde yer alması gerektiği yararlanıcılar tarafından ifade edilmiştir.

Program kapsamında proje yürüten bütün yararlanıcılar proje yazma ve yürütme kapasitelerinin arttığını ifade etmektedirler. Dolayısı ile 2018 yılı Yeni ve Yenilenebilir Tarım Uygulamaları Mali Destek Programının bölgede proje yazma ve yürütme kapasitesinin artmasına katkı sağladığı sonucuna varılabilir.

5 KAYNAKÇALAR

1. ORAN, 2014-2023 Bölge Planı

<https://www.oran.org.tr/tr/planlama/2014-2023-bolge-plani> .

2. Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi Verileri (KAYS)

3. Strateji Bütçe Başkanlığı, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi

<http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/2014>

[2023 B%3%B6lgesel Geli%C5%9Fme Ulusal Stratejisi.pdf](http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/2014)

4. Strateji Bütçe Başkanlığı, Onuncu Kalkınma Planı

<http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.pdf>.

5. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, Mali Destek Programları

<https://www.oran.org.tr/tr/destekler/mali-destek-programi>

Mevlana Mahallesi, M.K.P Bulvarı, No:79, Kat: 5-6 P.K: 38080
Kocasinan/KAYSERİ

Tel: 0 (352) 352 67 26 – Faks: 0 (352) 352 67 33

E-posta: info@oran.org.tr | www.oran.org.tr